

ΔΙΨΑ

"Αντρας ἐγὼ σὲ νίκησα στὴν πάλῃ τὸ ποτῆρι
Σε χεῖλητό τοῦ ἔρωτα σου πῆρα τὸ χρυσὸ
Καὶ τῶρα στὰ χεῖλη μου τὰ πυρωμένα κι' ἤπια
Καὶ μεθυμένος ἔπειτα στὸ πέταξα ἀδειανό.

Καὶ σοῦ εἶπα: Ξαναγίνομαι! το! Θέλω νὰ πῶ ἀκόμα,
Πολὺ διψῶ, δώσε μου πῖθ ἀψύγγο ποτὶ.
Καὶ τὸ ποτὶ, ἄλλοιμονοί! ἦταν πικρὸ φαρμάκι!
Τὸ στράγγισα στὰ χεῖλη μου καὶ μέθυσα αὐτό.

Καὶ πάλι σοῦ εἶπα: Δώσε' με κι' ἡ δίψα μου δὲ σβύνει,
"Ἄς εἶναι κι' ἀπ' τὸ δεύτερο ἀψύγγο πολὺ.
Καὶ μοῦδωσες τὸ θάνατο μὲς τὸ χρυσὸ ποτῆρι.
Μ' αὐτὸ μόνον ἡ δίψα σου, μοῦ εἶπες, θὰ σβυστῇ.
Περάσας, Μάρτης 1906.

Γ. Ε. ΖΟΥΦΡΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΩΤΟΜΑΘΗΤΗ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΕΧΤΟ

Πῶς ὁ ἀέρας ἀλλάζει τὸ
αἷμα. Ἀνασαυτός

36. Σὰς εἶπα πρὶν πῶς τὰ ποντίκια μας καὶν-
καῖνε μὲ τρόπο ὅγρῳ δίχως φλόγα ἢ φῶς. Κι' ἀντὶς τὰ
ποντίκια μας, καλύτερα νὰ πῶ πῶς ὅλο τὸ κορμὶ μας
καίει, μερικὰ του μέρη καίγοντας πολὺ δυνατώτερα
παρὰ ἄλλα.

"Ἄ μάθατε μιὰ σταλὶν Χημεία, θὰ ξέρετε τί γίνε-
ται ὅμα βάλεις ἓνα κερί μέσα σὲ σφαιριστὸ γιαλὶ μὲ
ἄγνῳ ἀέρα. Τὸ ὀξυγόνο λιγιστέθει κι' ἀντικατασταί-
νεται μὲ καρβονικὸ ξυνό, κι' ἔπειτα σὲ λίγο σβύνει τὸ
κερί, γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει ὀξυγόνο νὰ πρῶξει τὸν ὀξιδω-
μὸ πού εἶναι ἡ οὐσία τῆς φωτιᾶς. Καὶ ξέρετε πῶς τὸ
ἴδιο θὰ τύχει, ἂν ἀντὶς κερί βάλετε κίνα ποντικᾶκι ἢ
πουλὶ μέσα στὸ σφαιριστὸ γιαλὶ. Τὸ ὀξυγόνο θὰ λείψει,
θὰ παρουσιαστῇ τὸ καρβονικὸ ξυνό, κι' ἡ φλογίτσα
τῆς ζωῆς τοῦ ποντικίου ἢ τοῦ πουλιου σιγὰ σιγὰ θὰ
σβύσει, καὶ σὲ λιγὰκι τὸ κορμὶ τους θὰ κοκκαλιάσει.

Μὰ ἔς ποῦ πῶς βάζεις ψάρι ἢ σάλιαγκά μέσα σὲ
ἓνα γιαλὶ μὲ ἄγνῳ δροσερὸ νερό, καὶ πῶς ἔπειτα σφαλ-
νὸς τὸ γιαλὶ καλά. Στὴν ἀρχὴ θαρρεῖς πῶς δὲν ἔχει
ἀέρα τὸ ποτῆρι. Ἐχει ὅμως. Γιατὶ ἂν πάρεις ἀπ' τὸ

*) Κοίταξε φύλλα 184 185 186 187 188 189 190 191
καὶ 192.

ἀγοράσανε στὴν Ἀθήνα σπῖτια κι' ἄλλα θάματα κά-
νανε, πῆρ' ὁ νοῦς μας ἀγέρας! πρῶτ', μεσημέρι, βρά-
δυ, μοῦ καπανοῦσε τὸ βλογημένο: δὴ δὲν εἶναι προ-
κοπὴ, μάννα, καὶ θὰ πάω νὰ βρῶ τὴ μεῖρά μου! Γὺ
ἢ φτωχιά δὲν τῷθελα! κατὶ κακὸ προμάντευμα, μὰ
ποιὸς μ' ἔκουσε; τὰ τωρινὰ παιδιὰ κάνουνε τοῦ κεφα-
λιοῦ τους.. ἔφυγε τὸ ἔρμυ γὰ νὰ μὴν ξαναγορίση...

— Πῶς! πέθανε;

— Στὴν ἀρχὴ μὰς ἔγραψε καὶ μαθαίναμε κι'
ἀπ' ἄλλους: ὕστερος τίποτα, βουθαμάρα! στὸ τέλος
μάθαμε πῶς σκοτώθηκε στὰ μεταλλεῖα τοῦ δού-
λευε!

— Μπορεῖ νὰναι καὶ ψέμα: ποὶός ξέρει τί γί-
νεται τόσο μακριὰ, στὴν ἔκρη τοῦ κόσμου;

— "Ἄ μπᾶ! τώρα; πᾶνε δεκαπέντε χρόνια πού
μὰς ἔφυγε... Πᾶει αὐτὸς καλὰς του! Γραφτό μου
εἴτανε, τῆς ἔμοιρης, νὰ φάω τὰ κόλλυβά του!

— Καφερὶ γιὰ!.. "Ε! μὴν ἀπελπίζεσαι: κι'
ἔχει ὁ θεός!

— "Ἀσε με, χριστιανέ μου, μὴ μὲ κολάζεις!

— Ἀπ' τὸ Θεό, κυρὰ, ποτέ νὰ μὴ φεύγεις!

— Ἐβίμανε νοικοκυρὰ κι' ἔρτασα σ' αὐτὴ τὴν
καταντία πού μὲ γλέπει: τοῦ πουλιου τὸ γάλα
βρισκότανε στὸ σπῖτι μου καὶ τώρα πολλὲς φορές
καὶ τὸ ψωμί μου λείπει: φεύγεις ἔτσι δὴ πὸ τὸ θεό,

δροσερὸ νερό καὶ τὸ βάλεις κάτου ἀπὸ ἀερόπομπα, ἐφκο-
λα τοῦ βγάξεις μπουμπουλῆθρες, πού ξετάζοντάς τες
θὰ βρεῖς πῶς κλιοῦν ὀξυγόνο κι' ἄζωτο μὲ λίγο, πολὺ λί-
γο, καρβονικὸ ξυνό. Τὸ νερὸ λοιπὸν κλεῖ λιωμένο ἀέ-
ρα. "Ετσι ἀπὸ τὸ ψάρι ἢ ὁ σάλιαγκας μένει λίγη ὥ-
ρα μέσα στὸ γιαλὶ μὲ τὸ ἄγνῳ νερό, θὰ δεῖς πῶς σιγὰ
σιγὰ ἡ ζωὴ του θὰ σβύσει, ὅπως τοῦ πουλιου μέσα στὸ
γιαλὶ μὲ τὸν ἀέρα: κι' ἂν τότες τραβήξεις τὸν ἀέρα
ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ τὸν ξετάξεις, θὰ βρεῖς πῶς ὀξυγόνο δὲν
ἔχει παρὰ τιποτένιο ποσὸ καὶ πῶς ἀντικαταστήθηκε
μὲ καρβονικὸ ξυνό.

Βλέπετε λοιπὸν πῶς ὁ ἀέρας ἀνασπίνεται, πού λέ-
με, κι' ὅταν ἀκόμα εἶναι λιωμένος μέσα σὲ νερό.

Τώρα ἂς ξαναγορίσουμε στὸ ποντίκι τοῦ κορμιου
μας. "Όταν παρατηροῦσες τὴν κυκλοφορία μέσα στὸ
ποδάρι τοῦ βάρκακα, μπορούσες νὰ ξεχωρίσεις ἀρτηρία
ἀπὸ φλέβα, γιὰτὶ μέσα στὴν ἀρτηρία τὸ αἷμα ἔτρεχε
πρὸς τὴς τριχωπές, καὶ μέσα στὴ φλέβα ἀπὸ τὴς τρι-
χωπές. Κι' οἱ διὸ, ἀρτηρία καὶ φλέβα, εἴταν κοκκινω-
πές μὲ ἀπάνου κάτου τὴν ἴδιαν βαφὴ. Μὰ ἂν κατόρθω-
νες νὰ δεῖς ἀρτηρία τοῦ δικου σου κορμιου πού πηγαί-
νει πρὸς τὸ δικέφαλό σου καὶ φλέβα πού ἔρχεται ἀπὸ
τὸ δικέφαλο, θ' ἀπορούσες πόσο ἀλλιώτικες εἶναι οἱ
βαφές τους. Ἡ ἀρτηρία φαίνεται: σὰ ζωηρὴ βυσσινί, ἢ
φλέβα σὰ βαθιὰ μελιτζανιά. Κι' ἂν κεντήσεις καὶ
τὴς διὸ, τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν ἀρτηρία θὰ πεταχτεῖ μὲ κύ-
μα ζωηρὸ βυσσινί, κι' ἀπὸ τὴ φλέβα θὰ βγεῖ σὰ μὲ βα-
θιὰ μελιτζανιὰς μπουμπουλῆθρες. "Όπου κι' ἂς βρεῖς
ἀρτηρία καὶ φλέβα, τὸ αἷμα (μὲ μιὰ μεγάλη ἐξαιρέση
πού θὰ σὰς τὴν πῶ σὲ λιγὰκι) θὰ εἶναι μέσα στὴν ἀρτη-
ρία ζωηρὸ βυσσινί, μέσα στὴ φλέβα βαθὺ μελιτζανί.
"Ετσι τὸ ζωηρὸ βυσσινί αἷμα τῆς ἀρτηρίας τὸ λέμε ἀρ-
τηριο, καὶ τὸ βαθὺ μελιτζανί τῆς φλέβας τὸ λέμε
φλεβήσο.

"Απὸ πού ἡ διαφορὰ τους;

"Ἄν τραβήξεις ἀρτηριο αἷμα, ὅπως τραβήξεις πρὶν
τὸ νερὸ ὅπου ἔβαλες τὸ ψάρι, θὰν τοῦ βγάλεις μερικὸν
ἀέρα, ἢ καλύτερα ἀέριο: μάλιστα πολὺ περισσότερο
ἀέριο παρ' ὅτι ἔβαλες ἀπὸ τὸ νερό. "Ενα κατοστάρι
αἷμα θὰ σοῦ δώσει μισὸ κατοστάρι ἀέριο. Καὶ τὸ ἀέ-
ριο ἀπ' τὸ, ὅταν τὸ ξετάσεις, θὰν τὸ βρεῖς πῶς δὲν εἶναι
ἀέρας, δηλαδὴ πῶς δὲν εἶναι κανωμένο ἀπὸ ἓνα μεγά-
λο ποσὸ ἄζωτο καὶ λίγο ὀξυγόνο: θ' ἔχει πολὺ λίγο ἄ-
ζωτο, μὰ πολὺ ὀξυγόνο, κι' ἀκόμα περισσότερο καρβου-
νικὸ ξυνό.

"Ἄν ὅμως τραβήξεις φλεβήσο αἷμα, θὰ βγάλεις ἀ-
πάνου κάτου τὸ ἴδιο ποσὸ ἀέριο, μὰ μὲ πολὺ διαφορε-
τικὰ συστατικά. Δηλαδὴ τὸ λίγο ἄζωτο θὰ εἶναι τὸ
ἴδιο ἀπάνου κάτου ποσὸ, μὰ ὀξυγόνο δὲ θὰ βρεῖς παρὰ
ὡς μισό, ἐνῶ τὸ καρβονικὸ ξυνό θὰ ἔχει πληθύνει
πολὺ.

"Ἀπ' τὴν λοιπὸν εἶναι ἡ πρώτη τους διαφορὰ (γιὰτὶ
ἔχουν κι' ἄλλες), πῶς καὶ τὰ διὸ κλιοῦνε λιωμένο ὀξυ-
γόνο, ἄζωτο, καρβονικὸ ξυνό, μὲ τὴν διαφορὰ πῶς τὸ
φλεβήσο αἷμα κλεῖ λιγότερο ὀξυγόνο καὶ περισσότερο
καρβονικὸ ξυνό παρὰ τὸ ἀρτηριο

37. Τὸ ἀρτηριο αἷμα, ὅταν περῶ τὴς τριχωπές
πηγαίνοντας πρὸς τὴ φλέβα, χάνει ὀξυγόνο καὶ κερδίζει
καρβονικὸ ξυνό. Τί ἔγινε τ' ὀξυγόνο; Ἀπὸ πού ἔρχε-
ται τὸ καρβονικὸ ξυνό; Πηγαίνει κι' ἔρχεται ἀπὸ τὰ
σαρκένια νησάκια τὰ μεταξὺ τῶν τριχωπῶν, ἀπὸ τὴ
δίχως αἷμα ποντικίνα κλωστή, ἢ ἀπὸ τὸ κοματάκι
πλοκὸ τὸ τυλιγμένο μέσα σὲ τριχωπές γυμνάτες αἷμα.
Τὸ ὀξυγόνο μέσα ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν τριχωπῶν περνάει
στὴ σάρκα ὅζω: ἀπὸ τὴ σάρκα ὅζω πάλι τὸ καρβονι-
κὸ ξυνό περνάει μέσα στὸ αἷμα τῶν τριχωπῶν. Κι'
ἀπ' τὸ γίνεται παντοῦ στὸ κορμὶ. Παντοῦ ἡ σάρκα ἀνα-
σαίνει αἷμα, ἀνασαίνει ἀέρα λιωμένο μέσα στὸ αἷμα,
μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ὅπως τὸ ψάρι ἀνασαίνει τὸ νερό, δη-
λαδὴ ἀνασαίνει τὸν ἀέρα τὸ λιωμένον μέσα στὸ νερό.

Παντοῦ ἀπ' τὸ γίνεται, μὲ μιὰ ἐξαιρέση ὅμως. "Ε-
χουμε μιὰ ἀρτηρία μὲ τὴς κλάδους τῆς ὅπου τὸ αἷμα
δὲν εἶναι ζωηρὸ βυσσινί ἀρτηριο, παρὰ βαθὺ μελιτζα-
νί φλεβήσο. Καθὼς κι' ἔχουμε μερικὲς φλέβες ὅπου τὸ
αἷμα δὲν εἶναι βαθὺ μελιτζανί φλεβήσο, παρὰ ζωηρὸ
βυσσινί ἀρτηριο. Τὴς ξέρετε πῶς εἶναι. Εἶναι ἡ πλε-
μονικὴ ἀρτηρία κι' οἱ πλεμονικὲς φλέβες. Τὸ αἷμα μέ-
σα στὴς πλεμονικὲς φλέβες κλεῖ πιότερο ὀξυγόνο καὶ
λιγότερο καρβονικὸ ξυνό παρὰ τὸ αἷμα μέσα στὴν
πλεμονικὴ ἀρτηρία. Γιατὶ ἔχασε καρβονικὸ ξυνό καὶ
κέρδισε ὀξυγόνο καθὼς περνοῦσε τὴς τριχωπές τῶν
πλεμονιῶν.

38. Τί εἶναι τὰ πλεμόνια; Καθὼς τὰ εἶδες μέσα
στὸ κουνέλι, ἢ ἂς θέλεις στὸ πρόβατο, εἶναι ζαρωμένα
καὶ λαπαδιαστά. Σὲ λίγο θὰ μάθουμε τὸ γιατί. Μὰ ἂς
φυσήσεις μέσα τους ἀπὸ τὸ λαρύγγι πού χωρίζεται σὲ
διὸ κλαδιά, ἓνα κλαδί γιὰ κάθε πλευρόνι, φυσκόνουνε
σημαντικά. Εἶναι δηλαδὴ καθαφτὸ φυσκὸς πού μπο-
ρεῖς καὶ τὴς γυμνάζεις ἀέρα, μὰ πού ἂν τὴς ἀφίσσεις, ἀ-
μέσως ἀδιδάχουν πάλι.

Εἶναι φυσκὸς περίεργα φτιασμένος. Φαντάσου ἓνα
κοντόχοντρο χαμδέντρο καταφορτωμένο φύλλα, μὲ τὸν
κορμὸ του καὶ τὰ κλαδιά, μεγάλα καὶ μικρά, ὡς σὰ
πῶς μικροῦτσικα κλωνοράκια, ὅλα κούφια μέσα: φαν-
τάσου ἔπειτα καὶ τὰ φύλλα πῶς κι' ἀπ' τὰ εἶναι κούφια
φυσκὸς κολλημένους σὰ πῶς μικρότερα κούφια κλωνο-
ράκια καὶ κανωμένες ἀπὸ ψιλή, μὰ δυνατὴ ὅμως κι'
ὑπερβολικὰ ελαστικὰ οὐσία. "Ἄ φυσήσεις ἀπὸ τὸ στό-
μα τοῦ κορμιου, μπορεῖς νὰ τεντώσεις καὶ νὰ φυσκώ-
σεις ὅλα τὰ κούφια φύλλα: μὰ σὰν ἀφίσσεις τὸ φύσημα,
ἀμέσως τὸ καθένα τους θὰ σωριαστεῖ ὅλο καὶ θὰ μα-
ζέψει.

"Ολόγυρα σὲ τέτιο σκαρὶ ἀπὸ κούφια κλαδιά, πού
λέγονται Πλεμονικὰ Σωληνάρια, κι' ἀπὸ κούφια λα-
στικὰ φύλλα, πού λέγονται Ἀερονέλλια, εἶναι τυλιγ-
μένο τὸ πολὺπλοκο δίχτυ τῶν ἀρτηριῶν, φλεβῶν, τρι-
χωπῶν, μὲ τέτιον τρόπο πού κάθε κεροκέλλι, κάθε φου-
σκίτσα, εἶναι κατασκέπαστη ἀπὸ τὸ πῶς ψιλοῦτσικο
καὶ πῶς πυκνόπλοκο δίχτυ τριχωπῶν. Φτενοὶ φτενοὶ εἶ-
ναι οἱ τοῖχοι τῶν αερονέλλιων, τόσο φτενοὶ πού τὸ αἷ-
μα τῶν τριχωπῶν χωρίζεται ἀπὸ τὸν ἀέρα μέσα σὰ

γίονα μου, γιὰ δὲ φεύγεις;

— "Ο Θεός πού τὰ πῆρε πάλι: μπορεῖ νὰ τὰ
ξαναδώσῃ...

— Μάννα! νὰ στρώσω τὸ τραπέζι; ταῦτ' αὖτ'
γανιστήκανε! — φώναξε ἡ Λενιώ, κρατῶντας τὸ τη-
γάνι μὲ τὰ χνίστῳ μαζέρεμα.

— Στρώσε, μωρή, θέλει καὶ ρῶτῆμα;

— Γιὰ νὰ σὰς πῶ! Σοφρὰ δὲν ἔχετε; θυμή-
θηκα τὰ παιδιακίσια μου καὶ τὸν πεθῶμῆσα!

— Στρώσε, Λένη, τὸ σοφρὰ, νὰν τοῦ κάνουμε
τὴ χάρη φέρε κι' ἐλὶες καὶ κρασί καὶ ρῖξε στὸ τζά-
κι κουτσούρια, νὰ πυρώσῃ λίγο τὸ ρημάδι μας: ἔμ-
δεξιά καὶ ζερβὰ τρούπες: φράζουμε κι' ὅλο ξέφραγο
εἶναι... Κόπιασε, παλλικάρη, νὰ φᾶμε: καλὸς ὥριςες!

— Καλὸς σὰς βρήκα: πάντα μὲ τὸ καλὸ!

"Ο σοφρὰς, τὸ ἱχαμῆλο κείνο στρογγυλὸ τρα-
πέζι, τὸ Τούρκικο, στρώθηκε στὴ μέσα κάμαρα,
μπρὸς στὸ τζάκι γιὰ νὰ ζεσταίνονται κιάλας τρώ-
γοντας. Στὸ μουςαφίρη βάλανε μιὰ μαξιλάρα νὰ
κάτῃ γιὰ περιποίηση: κείνες στρογγυλοκαθίσανε
κατάχαμα, σταυροπόδι. Ἡ Λενιώ οὐλα καθάρια
καὶ ταχτικά φιλοτιμήθηκε νὰ τὰ βάλῃ, ντροπια-
σμένη ἀκόμα πὸ τῆς μάννας τῆς τὰ μαλώματα:
γιὰ νὰ φαντάξῃ κάπως στὸν παρὰξενό μουςαφίρη
τους, πού ὅλα τὰ στραβοκοίταζε καὶ τὰ ξόμπλιαζε,

φόρσε καὶ μιὰ καθάρια ποδιά, πού σκέπαζε λιγά-
κι τὰ κουρέλια τῆς. Τὸ παλλικάρη ἔτρωγε σὰ
γερά, εὐχαριστημένο, σὰ νὰ τὸ φιλέψανε τότες τι-
κώτερο προσφάγι: κάνοντας λίγο λίγο κέφι χαμογε-
λοῦσε πού καὶ πού στὴ Λενιώ καὶ χαϊδευτικά τὴν
κοίταζε, καθὼς τοῦρριχνε κείνη λίγο κρασί στὸ πο-
τῆρι τοῦ: θαρρετὰ, μάλιστα, ἔπλε καὶ στὴν ὕγιά
τῆς, στὸ γάμο τῆς, μὰ τὴς ἀθῶες αὐτῆς χωρατά-
δες τοῦ παιδιοῦ δὲν τὴς καλοκοίταζε ἢ γιὰ τούπε
στεναχωρεμένη, μὲ κατεβασμένα λιγάκι τὰ μούτρα
τῆς:

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, παιδί μου! στὴ Φραγγιά
μαζεύετε παράδες μὰ παίρνετε καὶ παρὰξένα φερσί-
ματα, πού στὸν τόπο μας δὲν περνοῦνε: ξέλασες,
φαίνεται, πῶς ἐδῶ τίς κοπέλλες δὲν τὴς καλοκοί-
τᾶν τὰ ξένα παλλικάρια, οὐτ' ἀρρίζουν μ' αὐ-
τῆς χαχατουρίσματα. Σοῦ τὸ λέω αὐτό σὰ μάννα
σου, γιὰ νὰ μὴ βρῆς ἄλλου τὸν μπελά σου. Φάε
κι' ἄσ' το τὸ κορίτσι!

— Κακὸ εἴτανε, κερά, πού τῆς εὐκήθηκα στὸ
γάμο τῆς;

— Δὲν ἔχει καιρὸ γιὰ παντρεῖα—ξανάπε ἡ γιὰ
χολιασμένη—καλὴ φρόνηση, καλὴ δύναμη στὴ δου-
λιά τῆς νὰ τῆς εὐκесαι!

— "Ἄς εἶναι κι' ἔτσι! παίρνω τὸ λόγο μου πῶ-

αεροκέλλια με όσο γίνεται άπαχο τσώφλι ψιλής ψιλής μεμπράνας, τόσο που καθώς το βαθύ μελιτζανύ αίμα τρέχει μέσα στο πυκνό το δίχτυ, το καρβουνικό του ξυνο ξεφύβγει διάμεσα της φτενής μεμπράνας πηγαίνοντας από το αίμα στον αέρα, ενώ αντίθετα τ' όξυγόνο από τον αέρα φέβγει μέσα στο αίμα.

Έτσι το βαθύ μελιτζανύ φλεβόσο αίμα που τρέχει μέσα στην πλεμονική άρτηρία, καθώς περνά τις πλεμονικές τριχωπές που βρίσκονται άπ' όξω δλόγυρα στα φουσκωμένα αεροκέλλια, αλλάζει στο ζωηρό βυσσινύ αίμα των πλεμονικών φλεβών με το να χάνει καρβουνικό ξυνο και να κερδίζει όξυγόνο.

Άρτο λοιπόν είναι το κρυφό της παντοτινής μας ανάγκης από αέρα. Η σάρα μας, ή κάθε λογής και παντού στο κορμί μας, ανασαίνει αίμα, το άγνό άρτηρηόσο αίμα, αλλάζοντάς το σε φλεβόσο άναγνο· στα πλεμόνια όμως το αίμα το ίδιο ανασαίνει άερα κι' αλλάζει από άναγνο και φλεβόσο σε άγνό κι' άρτηρηόσο.

39. Μέσα στις τριχωπές των ποντικίων αιώνα τρέχει αίμα όσο ή ζωή βαστά κι' όσο ή καρδιά έχει τη δύναμη να χτυπά. Κάθε στιγμή καινούργια προμήθια ζωηρό άγνό άρτηρηόσο αίμα έρχεται κι' αντικατασταίνεται το αίμα που κατάντησε βαθύ φλεβόσο κι' άναγνο. Δίχως τον άπαφο άρτον ξανανωμό του αίμάτου κάθε ποντίκι θα στούμπωνε και της ζωής του το καντήλι θα σβόυσε.

Μέσα στα πλεμόνια ο άέρας που γιομίζει τα κελιά, αν τον άφίσεις, γλήγορα θα χάσει τ' όξυγόνο του και θα παραγιομίσει καρβουνικό ξυνο· και τότες το αίμα μέσα στις τριχωπές των πλεμονιών δε θ' αλλάζει πια από φλεβόσο σε άρτηρηόσο, παρά θα ροβολήσει προς την πλεμονική φλέβα βαθύ κι' άναγνο όπως είναι μέσα στην πλεμονική άρτηρία. Λοιπόν απαράλλαχτα, όπως το αίμα των ποντικίων πρέπει άκατάπαρτα να ξανανώνεται, έτσι κι' ο άέρας των πλεμονιών πρέπει άδιάκοπα ν' αλλάζει.

Πώς κατορθώνεται άφτός ο ξανανωμός του άέρα μέσα στα πλεμόνια;

Τού σκοτωμένου του κουνελιού είδες τα πλεμόνια ζαρωμένα, σωριάσμένα, έφκαιρα από τον πιο πολύ τους άερα, και μισοκρυμμένα στο πίσω μέρος του στήθους (Άχν. 1, ΗΗ). Το κούφωμα του στήθους έμιαζε σαν άδιανός χώρος, μόλις μισογιομίζετο από τα πλεμόνια και την καρδιά. Άρτο όμως δεν είναι διόλου το φυσικό τους. Πάρε ένα άλλο κουνέλι, και πριν άνοιξεις το στήθος άνοιξε την κοιλιά και βγάλε όλα τα σωθικά, δηλαδή στομάχι, συκώτι, έντερα κτλ. Έτσι θα δεις περίφημα το Φράχτη που, καθώς μάθαμε πριν, είναι δλότελος μεσότοιχος μεταξύ στο στήθος και στην κοιλιά· θα παρατηρήσεις τότες πως κάνει καμάρια προς το στήθος, τόσο που ή κατινή άπανωσιά του που κοιτάξεις είναι καλά γουδωμένη. Α σηκώσεις το κουνέλι από τα πιανά του πόδια με το κεφάλι κρεμασμένο κάτω και χύσεις λίγο νερό μέσα στην κοιλιά, άμέσως θα γίνει σε μια λιμνίτσα μέσα στη ρηχιά τη γούρνα του φράχτη.

σω— της άποκρίθηκε το παιδί χαμογελασμένο...

— Έχεις τού λόγου σου άδερφή;

— Έχω δυό· τη μιά παντρεμένη και την άλλη άνύπαντρη, σής Λενιώς τα χρόνια· πρώτα ο Θεός, μικρή θα την παντρεύω· σά γενούνε τα κορίτσια δεκάξη χρονώ πρέπει να νοικοκυρεύονται!

— Άει, μωρή Λενιώ, σήκου γρήγορα· ψήσ' τον καφέ τού παιδιού κι' έμε να πλαγιάσες... Πού λές, παλλικάρη, καλό ναι να παντρεύονται μικρά τα κορίτσια, μα σαν έχουνε παράδες και μπορούν να βρουν γαμπρούς που νάζιζουμε· σαν είναι φτωχά τα δύστυχα, σαν το δικό μου, ποιός τώρα τα παίρνει μοναχά για την όμορφιά τους ή την προκοπή; πρέπει να δουλέψουνε πρώτα, να κάνουνε τα προικιά τους, νάχουνε και κανένα κομπόδεμα, για να βρεθθ και γι' αυτά κανέναν νοικοκύρη· είναι δύστυχα τα χρόνια τώρα· δε γλέπεις, δώ άκόμα στο χωριό, πως δεν παντρεύονται τα παιδιά δίχως προίκες; άφισε τώρα τί γίνεται στις πολιτείες! Νάν της δώσω κανένα τού σωρού, όπως έκανα στη μεγάλη μου θυγατέρα, δεν τόχω σκοπό· θάνα μεγάλη άμαρτία στο λαιμό μου! Η πρώτη κάποιον άγάπησε και τον ήθελε σώνει και καλά μ' όλες τις φωνές και τις συμβουλές μου· μπρέ στάσου, κόρη μου, και δε σε πήρανε τα χρόνια, στάσου να βρεθθ κάποιος να σε χορ-

Τού κουνελιού ο φράχτης είναι διάφανος διάφανος. Μπορείς διάμεσά του και βλέπεις ως μέσα στο στήθος, κι' έφκολα ξανοίγεις τα τριανταφυλλένια πλεμόνια που λάμπουν από μέσα. Θα παρατηρήσεις τότες που σκαπάζουν όλο πές το φράχτη, μάλιστα γιομίζουν κίχλας όλο το κούφωμα τού στήθους· όσο δεν είναι πιεσμένο από την καρδιά.

Με μια τσιμπίδα τώρα πιάσε προσεχτικά το φράχτη καταμεσής και τράβα τον προς την κοιλιά. Θα δεις πως δε θα γείνει άδιος τόπος μεταξύ στα πλεμόνια και στην κοιλιά, παρά τα πλεμόνια θ' άκολουθήσουν το φράχτη, και θα βρίσκονται τόσο σιμά του· όταν είναι τραβηγμένος κάτω όσο κι' όταν έμενε άπάνου άτράβηχτος.

Μ' άλλα λόγια, όταν ο φράχτης κάνει καμάρια όπως τότε βλέπεις σαν άνοιγεις την κοιλιά, τα πλεμόνια γιομίζουν όλο το στήθος· κι' όταν κατεβάσεις το φράχτη και μεγαλώνεις το κούφωμα τού στήθους, τότες τα πλεμόνια φουσκώνουν τόσο που πάλι το γιομίζουν όλο.

40. Και πως φουσκώνουν; Τραβώντας άερα από το λαρύγγι. Άν άφίγγραπτες, θ' άκούσεις ίσως τον άερα που χύνεται μέσα καθώς τραβάς κάτω το φράχτη· κι' ά δέσεις το λαρύγγι ή βουλώσεις τη μύτη και το στόμα, θα δεις πως σαν τραβάς ο φράχτης άντιστέκει άρκετά, γιατί δε μπαίνει καινούργιος άέρας στα πλεμόνια.

Τώρα με μια βελόνα τρύπα το φράχτη ως μέσα στο κούφωμα τού στήθους δίχως να πληρώσεις τα πλεμόνια. Θ' άκούσεις άμέσως ένα ξαφνο φύσημα, και τα πλεμόνια θα ζαρώσουν τόσο που μόλις θα φαίνονται. Δε θα βρίσκονται πια κοντά στο φράχτη όπως πριν· κι' αν άνοιξεις το στήθος, θα δεις πως ζαρώσανε στο πίσω μέρος τού θώρακα όπως τα είδες πριν μέσα στο πρώτο κουνέλι. Το φύσημα είναι μέρος άέρας που βγαίνει από τα πλεμόνια, και μέρος άέρας που χύνεται μεταξύ στους τοίχους τού στήθους και στο έξωτερο των πλεμονιών.

Πριν όμως άνοιξεις το στήθος, τράβα άπάνου κάτω το φράχτη όπως πριν τον τρυπήσεις. Θα δεις πως τα πλεμόνια δε σκαλεύουν το παραμικρό. Μένουν δλότελα ήσυχα κι' άφουσκωτα. Γιατί τραβώντας το φράχτη άπάνου κάτω, στέλνεις άερα διάμεσα της τρύπας μέσα κι' όξω από το κούφωμα τού στήθους, έχι όμως μέσα κι' όξω από τα πλεμόνια όπως πριν.

Έτσι βλέπεις το στήθος πως είναι κατάκλειστο θαλάμι, και τα πλεμόνια, σαν είναι άτρυπητοι οι τοίχοι τους, πως είναι πάντα τεττωμένα, κι' είναι τεττωμένα άκόμα και τότες όταν τού φράχτη ή καμάρια άνεβαίνει όσο μπορεί να πάει.

Μα γιατί τα πλεμόνια είναι έτσι πάντα τεττωμένα; Γιατί το στήθος είναι κατάκλειστο, έτσι που δε διαπερνά άέρας στο χώρο το μεταξύ στα πλεμόνια και στους τοίχους τού στήθους; Θα ξέρετε ίσως από τη Φυσική πως ή άτμόσφαιρα ζουπάει κάθε πράμα. Ζουπάει λοιπόν και κάθε μέρος τού κουνελιού· το έξωτε-

κό τού λαρυγγιού, το έξωτερο των πλεμονιών, το έξωτερο της κοιλιάς. Έτσι ζουπάει και την κατινή άπανωσιά τού φράχτη και τότε σπρώχνει προς τ' άπάνου τού στήθους όσο μπορεί να πάει. Μα πολύ δε μπορεί ν' άνεβαί, γιατί οι άκρες του είναι δεμένες στους στεριωμένους τοίχους τού στήθους. Το ίδιο, ή άτμόσφαιρα ζουπάει και το έξωτερο τού στήθους, μα δε μπορεί πολύ νάν το ζουλήξει, γιατί οι τοίχοι του είναι χοντροί.

Άν οι τοίχοι τού στήθους ήτανε μαλακοί και σχηλοί, ή άτμόσφαιρα θάν τους έσπρωχνε ως άπάνου, και μέσα τους θα ζουπούσε και το έξωτερο των πλεμονιών· μα όντας στεριωμένοι, δε μπορεί. Οι τοίχοι δηλαδή τού στήθους δεν άφίνουν το ζούπισμα της άτμόσφαιρας να φτάνει ως στο έξωτερο των πλεμονιών.

Τα πλεμόνια λοιπόν τα ζουπάει ή άτμόσφαιρα από μέσα κι' όχι από έξω. Κι' άρτο το έξωτερο τους ζούπισμα κάνει και μένουνε έτσι τεττωμένα. Ότα ουσας μέσα σε φούσκα, την τεττώνεις, γιατί το ζούπισμα από το φύσημά σου μέσα στη φούσκα είναι δυνατώτερο παρά το ζούπισμα της άτμόσφαιρας άπ' όξω. Άν άντς να κάνεις το μέσα ζούπισμα δυνατώτερο από το έξω, ζουπήσεις άνάποδα, δηλαδή λιγώτερο άπ' όξω παρά ό,τι από μέσα (όπως ότα μέσα σε άερόπνομα βάλεις φούσκα), το ίδιο θα γίνει· ή φούσκα θα τεττωθεί. Κι' άρτο σωστά κάνουν οι τοίχοι τού στήθους· λιγοστέβουν το ζούπισμα το άπ' όξω από τα πλεμόνια και το κάνουν μικρότερο παρά το άπ' μέσα, κι' έτσι, όσο οι τοίχοι τού στήθους είναι γεροί, τα πλεμόνια τεττώνονται πάντα και μένουν τεττωμένα.

Άν όμως τρυπήσεις το στήθος και μπει ο άέρας στο χώρο το μεταξύ στα πλεμόνια και στο στήθικό τοίχο, τότες της άτμόσφαιρας το ζούπισμα άγνίζει το έξωτερο των πλεμονιών. Έχοντας τότες ίσο ζούπισμα έξωτερο κι' έσωτερο των πλεμονιών, τίποτα δεν τα τεττώνει, κι' έτσι ζαρώνουν και ξαναπαίρνουν το φυσικό τους όγκο, το ίδιο όπως ή φούσκα όταν πιά δε φουσκά μέσα της ή ότα τη βγάζεις από την άερόπνομα.

Άν πριν τρυπήσεις το φράχτη τον τραβήξεις κάτω, λιγοστέβεις άκόμα περισσότερο το άπ' όξω ζούπισμα των πλεμονιών, και τότες το έξωτερο ζούπισμα τα φουσκώνει και τα κάνει να κατεβούν άκολουθώντας το φράχτη. Μα τότες τεττώνονται άκόμα πιο πολύ, τόσο που αν άμολήσεις το φράχτη και πια δεν τον τραβάς, τα πλεμόνια γυρίζουνε στο φυσικό τους όγκο, άδιχώντας μέρος τού άέρα τους κι' άνεβαίνοντας μαζί τους το φράχτη. Άν είχαν τρύπιος πουθενά ο στήθικός τοίχος, τότες, είτε κατεβάσεις είτε έχι το φράχτη, δεν αλλάζει το έξωτερο ζούπισμα των πλεμονιών. Το άτμοσφαιρικό ζούπισμα έσωτερο κι' έξωτερο είναι το ίδιο, κι' έτσι τα πλεμόνια μένουν άκίνητα.

Όταν κατάκλειστο το στήθος το φράχτη τον κατεβάσεις, το άτμοσφαιρικό ζούπισμα διάμεσα τού λαρυγγιού στέλνει άερα μέσα στα πλεμόνια και τα φουσκώ-

— Άς είσαι καλά...

— Είρεις, κυρά, πολλοί που ταξιδεύουντι δε γράφουνε, δε μαρτυράνε τού δουλεύουν, ως να μάσσουνε παραδίκια και τότες μιά και καλή φανερώνουντι. Ποιός το ξέρε; τί γίνεται και με το γιό σου...

— Καλέ έστ' αυτά! Θα ζούσε μέσα το παιδί μου και δε θάστελνε παράδες στη μάνα του; αυτό ναι παρκαμύθια, με το συμπάθειο, και δεν πιστεύουνται. Το παιδί μου ήτανε πονετικό και δε θα μ' άφινε να φορώ τόσα χρόνια στη φτώχεια...

— Έχε τις έλπίδες σου στο θεό, γριά μου! Δε σου λέω άλλο λόγο...

— Άσε με, χριστιανέ μου, στο χάλι μου!

— Έχεις όμορφο και ξυπνό κορίτσι, σταυρωμένα· γώ θα σου βρώ γαμπρό να σάς χορτάση ψωμί, να τον βάνης στη θέση τού παιδιού σου· έγγονα σου και δεν είναι πολύ περάξω να γενούνε και γουμπάροι!

— Καλά! βρές πρώτα το γαμπρό και γινόμεστε—τούπε ξερά ή γριά, σά να μὴν έδινε πίστη στα λόγια του.

— Θα της βρώ γώ της Λενιώς ένα όμορφο παλλικάρη, ένα λεβεντόπαιδο που να της ταιριάζη...

— Σου τόπα και πριν πως κουβέντες παντρειάς με το κορίτσι δε μ' άρέσουνε... Πούσαι, βρέ Λενιώ,

τάση ψωμί, έχι! τούτونه θέλω, δεν παίρνω άλλο να! Έ! έμε το λοιπό στο καλό και χτύπα το ξερό σου στον τοίχο!.. Της τον έδωσα! Τώρα; γδύμνια, φτώχεια, πείνα και πεντέξη παιδιά, που τόνα την τραβάς πό δώ και τάλλο πό κεϊ. Τη γλέπω και μού καίγεται ή καρδιά μου... Α, σή Λενιώ δε θα γενή το ίδιο πράμα· ξε παντρευτή και τριαντάρα!

— Να με συμπάθει ή άφέντης σά δεν είναι καλός ή καφές—είπε ή Λενιώ δειλά, κενώνοντας τον καφέ στο φιλτζάνι—Μεϊς έδω δεν τον ψήνουμε συχνά και δεν έμ' έπιδέξα σε δαύτο!

— Όμορφος είναι, κοπέλα μου· καύμα κλιδικός, όπως τον θέλω.

— Και τί ώρα, ρώτησε ή γριά, με το καλό θα φύγης;

— Τό γαιδουρί μου τόχω δώ πάρα κάτω σ' ένα χάνι· πρώι πρώι θα πά να το πάρω και θα το στρίψω· λαχτάρισα να δώ το σπιτί μου, τη μάνα μου, χήρα την καφερή σαν και σένα...

— Γώ δεν είχα ή μαύρη την τύχη να δώ έτσι ξαφνικά τον έρχομό τού γιού μου. Κακόμοιρε Γιάννη! Σ' έφαγ' ή κακιά ώρα, σ' έπνιξε το ροιζικό μου, της άχαίρευτης!.. Πως σε λένε σένα, παιδί μου;

— Γιώρη...

νει. "Όταν άμολνός τὸ φράχτη, πὰ τετωμένα πλεμόνια γυρίζουνε σὸ φυσικό τους ὄγκο ἀδιάζοντας τὸν παραπανιστὸ ἀέρα ποῦχανε λάβει πόντ.

Φαντάσου τώρα τὸ φράχτη πὸς τὸν τραβᾷς κάτου καὶ τὸν ἀμολνᾷς ρυθμικά κάθε μερικὲς στιγμῆς· τί θὰ τύχει; Θὰ τύχει τοῦτο, πὸς κάθε φορὰ πὸς τὸν κατεβάξεις, ἕνα ποσὸ ἀέρας θὰ μπαίνει στὰ πλεμόνια· καὶ κάθε φορὰ πὸς ἀμολνᾷς, ἕνα ποσὸ ἀέρας θὰ ξαναθαίρει ἀπὸ τὰ πλεμόνια.

Νά, ἀπὸ γίνεται μὲ τὸν ἀνασασμό. Κάθε μερικὲς στιγμῆς—19 φορές τὸ λεπτὸ—ὁ φράχτης κατεβαίνει, καὶ ἕνα ποσὸ ἀέρας χύνεται μέσα στὰ πλεμόνια διάμεσα τοῦ λαρυγγίου. Ἀπὸ λέγεται Σπνοή. Μὰ ἴσα ἴσα μὲν γίνεται ἀπὸ τὸ φράχτης στέκει καὶ δὲν τραβᾷ πικὴ κάτου, καὶ τότες τὰ τετωμένα πλεμόνια γυρίζουνε σὸν πρωτύτερον τοὺς ὄγκο ἀνεβάζοντας μαζί τους τὸ φράχτη καὶ στυφώντας ὅζω τὴν ἄερα. Ἀπὸ λέγεται Σπνοή.

Καθὼς κατεβαίνει ὁ φράχτης, ζουπάει τὴν κοιλιά· σὰν πάψει τὸ κατεβασμα, μὲ τὴ βοήθεια τῶν σωθικῶν ξανασπρώχνεται ἀπάνου. Ἄ βάλεις τὸ χέρι στὸ στομάχι σου, νιώθεις τὸ στομάχι πὸς τουρλώνει κάθε φορὰ πὸς τὴν ὥρα τῆς σπνοῆς κατεβαίνει ὁ φράχτης, καὶ πὸς ξετουρλώνει κάθε φορὰ πὸς μὲ τὴν ξπνοή γυρίζει ὁ φράχτης πίσω σὸν τόπο του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΔΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΙΑ ΤΟ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

Κύριε Νουμά,

"Έχω ἀκουστὰ πὸς εἶσαι ἄνθρωπος πὸς σηκώνει λόγια καὶ δὲ θὰ μαλώσης, πιστεύω, ἂν σοῦ ταρᾷω λιγάκι τοὺς κύκλους. Θέλω νὰ διορθώσης μιὰν ἀνακρίβεια πὸς εἶχες στὸ 189 φύλλο σου, ἐκεῖ πὸς εἶν' ὁ λόγος γιὰ τὴν ἔκκλησιν τῆς Χρηστομάνικης (τὴν ἐλὼ ἔτσι χάρη συντομίας) ἐπιτροπείας. Ἄδικο ἔχει ὁ ἀρθρογράφος σου νὰ νομίζει πὸς τὴν ἔκκλησιν κτλ. τὴν ἔγραψε ὁ Χατζιδάκης. Δὲ βλέπει φαρδιούς πλατιούς ἀποκάτου ἀπλωμένους τόσους Πούλους καὶ Πουλόπουλους, δὲ βλέπει τὸν παπα-Δαμνέργη κτλ τὸν Παλιχτσία, δὲ βλέπει κοτζάμ Βάφα πὸς ξέρουμε μὲ πόσο χιούμορ γράφει (δῆτε γιὰ παράδειγμα στὴν ἱεροδικαστικὴ του ἐκεί πὸς μιλάει γιὰ τὸ πέραςμα τοῦ Ρουβίκωνα), μόνε θέλει καὶ καλὰ στὸ Χατζιδάκη νὰ τὴ φορτώσῃ; "Εμαθα γ' ὅθετικά ἀπὸ κάποιον Ρωμιὸ πὸς περίεργο ἀπὸ μὲνα

κουνήσου!... Στρώσε τὴν ἀντρομίδα νὰ κοιμηθῇ ὁ μουσαφίρης· θὰ σηκωθῇ πρῶτ' ἢ ὥρα πέρασε...

Μὲ τὸ κοιμηθῇ ἔδωσε τέλος ἡ γριά στὴν κουβέντα πὸς δὲν τῆς ἄρει· φανερό εἶτανε πὸς τὰ χώματα τοῦ μουσαφίρη μὲ τὸ κορίτσι τῆς, τὸ χαμογέλιο τοῦ, ὁ τρόπος πὸς τὴν κοίταζε, τὰ πικινέματά του, πολλὰς ὑποφίες τῆς βάλανε στὸ ἀπιστο καὶ ὑποψία-ρικο μυαλό τῆς: μπᾶς καὶ ὁ σκυλόφραγγος αὐτὸς βάλθηκε σώνει καὶ καλὰ νὰ τῆς ξελογιάσῃ τὸ κορίτσι; λίγες ἀτιμίες τάχα γενήκανε σὲ νοικοκυρόσπιτα πὸ τέτοιους μασκαράδες; πὸς στὸ διάολο τοὺς βρέθηκε, ὁ μαυρογόνατος; καλὰ θὰ κἀν νὰ ξεκουμπιστῇ μὲ τις ξημερώσῃ!

— Τόστρωσα, μάννα, τὸ κρεβάτι· ἔβαλα δυὸ βελνέτες καὶ δυὸ χράμια...

— Καλὰ τᾶκανες! κοίταζε καὶ σὺ παλλικάρη· θᾶσαι καὶ καλὰ βολεμένος;

— Ὅλα, σταυρομάννα, καλὰ καὶ ἄξια· ἔγνοια σου καὶ θὰ δῆς αὔριο πὸς τὸ ποδαρικό μου θὰ σοῦ φέρῃ γοῦρι!

— Καλὴ νύχτα! Ἄμα θὲς τίποτες τὴ νύχτα μίλα μου λεύτερα... δῶ γιὰ δίπλα θὰ στρώσω νὰ κούω...

Ἡ γριά ἔβαλε στὸ τζάκι κᾶνα δυὸ κουτσού-

πὸς ὁ Χατζιδάκης ὑπόγραψε μονάχα τὴν ὁμορφή ἔκκλησιν κτλ. χωρὶς νὰ προσθέσῃ κανένα πλουμίδι δικό του. Λοιπὸν μάθε το καὶ ἐσὺ καὶ σῶσε τὸ λάθος σου μὲ μιὰ μολυβιά. Ἀγκαλιὰ ἐμένα δὲ μ' ἐνδιαφέρει· τόσο ἂν θὰ διορθώσης ἢ ὄχι· τὸ λάθος σου, ὅσο θέλω νὰ σὲ κάνω νὰ πάψῃς πειλὴ νὰ μᾶς κοπανίζῃς ἕνα ὄνομα πὸς ἔγινες αἰτία νὰ τὸ βαρεθῶ πεινιέρο καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ μου ἀκόμα. Σέρεις δὲ τὸ ἀνέκδοτο ἐκείνου τοῦ ἀρχαίου χωριανοῦ μὲ τὸν Ἀριστείδη. Εἶχε βαρεθῇ ὁ ἄνθρωπος νὰκούγῃ δικαίῳ Ἀριστείδῃ καὶ δικάιο Ἀριστείδῃ καὶ ἤθελε νὰ τὸν ἐξοστρακίσῃ. Τὸ ἴδιο ἔπαθα καὶ ἐγὼ μὲ τὸ Χατζιδάκη καὶ σοῦ ζητῶ νὰ τὸν ἐξορίσῃς, ὥς εἶνε καὶ γιὰ λίγον καιρό. Ἄ δὲ μ' ἀκούσης, θὰ βάλω τὸ Βδελλόπουλο νὰ σὲ καταρσῇ. Ἀμὲ πειλὴ; Χατζιδάκη καὶ Χατζιδάκη. Θαρρῶ καὶ ὁ Hesselings σοῦ τὸ χτύπησε μιὰ φορὰ πλάγια πὸς τὸν παραπῆρες στὸ στόμα σου καὶ κοντεύω νὰ πιστέψω πὸς καλὰ ἔκανε. Νὰ μὲ συμπαθήσης πὸς σοῦ μιλῶ ἔτσι, καὶ βλέπεις εἶμαι ὠχυρο-μένος πίσω ἀπὸ τὸ προσιμό μου καὶ δὲ μπορεῖς νὰ μοῦ πῆς τίποτα, ἀφοῦ εἶσαι καλὸς ἄνθρωπος.

Αὐτὰ λοιπὸν ἤθελα νὰ σοῦ πῶ. Ἄν θέλεις ἀκόμα σημειώσω πὸς καὶ ἐκείνη ἡ μετοχὴ ἀριστεύσαντος δὲν εἶνε λάθος, ἂν καὶ μπορεῖ ὁποῖος θέλει νὰ βάλῃ καὶ ἀριστεύσαντος. Σὰν πολὺ βαρὺ ὅμως τὸ δεύτερο. Μὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τᾶφινω νὰ τὸ ξεδιαλύσῃ καλύτερα στὴν ἐξορία τοῦ ὁ Χατζιδάκης καὶ σὲ χαιρετῶ μὲ πολλὰς καὶ βαθύτατες ὑποκλίσεις.

ΠΑΡΑΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ἡ εἰκόνα τοῦ Κ. Παλαμᾶ πὸς δημοσιεύουμε στὸ σημερινὸ φύλλο εἶναι καμωμένη ἀπὸ τὸν Ἀντρέα Καρκαβίτσα.

— Ὁ Καρκαβίτσας φωτογραφίζει κιόλας καὶ πολὺ ὁμορφα, καὶ τὴν τέχνη, λένε, τοῦ τὴν ἔμαθε ὁ Ἐπισκοπόπουλος.

— Τοῦ Παλαμᾶ ἄλλη εἰκόνα, ἐξὸν ἐκείνη πὸς δημοσιεύτηκε δῶ καὶ δεκαπέντε περίπου χρόνια στὴ φιλ. α' Ἐστία, δὲν ἔχει δημοσιευτῇ. Ἡ δική μας λοιπὸν εἶναι ἡ πρώτη πὸς δημοσιεύεται, καὶ ἔχει καὶ τούτῃ τὴν ἄξια, πὸς εἶναι καμωμένη ἀπὸ τὸν Καρκαβίτσα.

— Γιὰ κάποια ἄρθρα πὸς δημοσιεύθηκανε τίς πρᾶλλες στὰ «Παναθηναῖα» Ἑλληνικά καὶ Γαλλικά, εἶπε κάποιος δικός μας:

— «Δὲν μπορεῖς, ὅσο καὶ ἂν κουράσεις τὸ μυαλό σου, νὰ καταλάβεις τί τρέχει μ' αὐτὰ τὰ ἄρθρα. Γραφτήκανε πρῶτα Φραντζέζικα καὶ ὕστερα μεταφραστήκανε Ρωμαίικα;

ρια, γιὰ νὰ καίῃ καὶ τὴ νύχτα, καὶ τραβήχτηκε νὰ πλαγιασῇ στὴ διπλανὴν κάμαρα. Τὸ κεφάλι τῆς εἶτανε βαρὺ, σκοτισμένο, σὰ νὰ τὴ χτύπησε κρασί νεόβγαλτο· ἡ καρδιά τῆς ἔσταζε φαρμάκι μὲ τοῦ ἄτυχου γιοῦ τῆς τὴν ἐνθόμηση· τέτοιος θάτανε καὶ κείνος ἂν τῆς ζούσε, νὰ περάσῃ μαζί του χρυσὰ γεράματα· τώρα τύφλα παντῶ καὶ κατάρα· σὰν πουλήσουνε σὲ λίγο καὶ τὸ καλύδι τῆς θὰ πάρῃ, σὰν τρελλή, τὸ μαντήλι νὰ χορέψῃ! Μὲ τίς ἴδιες σκοτεινὲς σκέψεις καθότανε καὶ ἡ Λενιώ χάμου, στεναχωρημένη καὶ ἀμίλητη, ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι τῆς στὰ δὺς τῆς χέρια.

— Ἀρῇ, κυρομοῖρα—τῆς εἶπε σὰν τὴν εἶδε φουρκισμέν' ἡ μάννα τῆς—τί κρατᾷς, ἀρῇ, ἔτσι τὸ κεφάλι σου; γρουσουζὲς πάλι θὰ μοῦ κἀνης, πανάθεμά σε; ἂμ ἂν δὲν εἴδουνα, μωρὴ, τέτοια θὰ χανότανε ὁ Γιάννης μας, σὰν τὸ σκυλὶ στ' ἀμπέλι; ἂμ, χάσου γρήγορα, νὰ πλαγιασῇς!

— Γὼ πάλε φταίει σὰν πέθαν' ὁ Γιάννης μας; ποῖος θεὸς, μάννα, τὸ θέλει αὐτὸ τὸ ἄδικο πὸς μοῦ κἀνης; κάθε φορὰ θὰ μοῦ τὸ χτυπᾷς: γὼ σὰς ἔφαγα, ἢ γρουσουζιά μου σὰς φταίει, οὐλα τὰ κακὰ γὼ τὰ φέρνω.. θὰ πάρω τὰ βουνὰ· συχάσετε!

Εἶπε μὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἡ δόλια κοπέλα καὶ κλαί-

"Ἡ γραφτήκανε πρῶτα Ρωμαίικα καὶ μεταφραστήκανε ὕστερα Φραντζέζικα; Τόσο Φραντζέζικο εἶναι τὸ ὅρος τους!» Καὶ δὲν ἔχει ἄδικο, θαρροῦμε, ὁ φίλος.

— Δὲν πηγαίνει λόγος στὸ Δῆμ. θέατρο ἂν καὶ ὁ θέατρος ὁ Ἰταλικὸς εἶναι πρῶτης γραμμῆς.

— Ἄδικο βέβαια αὐτὸ, καὶ καίτοι πὸς τὸν ἔφερε δῶ δὲ λογάριασε πὸς ἡ Ἀθήνα δὲν κατοικιέται μοναχὰ ἀπὸ ἑκατομμυριοῦχος πὸς μπορεῖ νὰ δύνουν εἰκοσιπέντε δραχμὲς τὴ βραδιά νὰκοῦν ὄπερα.

— Μὲ ἀθροινώτερες τιμὲς τὸ θέατρο θὰ γιόμει κάθε βράδι καὶ ὁ ἐμπρακτικὸς δὲ θάλλαιγε σὰν ἀπαρηγόρητη χήρα καὶ δὲ θάβριζε τοὺς Ἀθηναίους γι' ἀφιλόδοτους.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

Ἀπὸ Πέμτη δὲ Πέμτη

Ἰπουργὸς Ἑσωτερικῶν ὁ Ν. Καλογερόπουλος Στοιτωμοί. Ἐπαρχίαι 11.

Λαθωμοί. Ἀθήνα 9 (οἱ πέντε Λαμπριάτικοι), Περαιάς 5 (οἱ τρεῖς Λαμπριάτικοι), Ἐπαρχίαι 9.

Κλεψίαι. Ἀθήνα 4, Περαιάς 5.

Ἀπαγωγές. Ἐπαρχίαι 3.

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κα. Στ. Φαρ. Δὲ μᾶς κατάλαδες καὶ λοπούμαστε γι αὐτὸ. Μᾶς πῆρες καὶ γιὰ Ἀν-Κιχώτους ἀφοῦ μᾶς γράφεις πὸς πολεμοῦμε τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες! Ἐμεῖς μὲ τοὺς ἀγῶνες δὲν ἔχουμε τίποτα... προσωπικά. Νὰ γίνου καὶ φέτος, νὰ γίνονται καὶ κάθε χρόνο γιὰ νὰ διασκεδάξῃ ὁ κόσμος, γιὰ νὰ μπαίνει καὶ παρᾷ σὸν τόπο μας. Λέμε μοναχὰ, καὶ νὰ μᾶς συμπαθᾷς, πὸς δὲν πρέπει νὰ μεθᾷς μ' αὐτοὺς καὶ νὰ φανταζόμαστε πὸς μοναχὰ μὲ τοὺς ἀγῶνες... θὰ τὴν πάρουμε τὴ Μακεδονία. Τώρα θαρροῦμε μᾶς ἐνωσες καὶ καληνύχτα σου.—κα. Δ. Γλ. Σμύρνη. Ἀδάμ τὴ συντρομὴ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.—κα. Σ. Θαλ. Σάμα. Ἀποροῦμε πὸς δὲ λαβαίνεις τὸ φύλλο ἀφοῦ σοῦ στέλνεται ταχυκώτατα. Δὲν κοιτάζεις μήπως τὸ κρατοῦν στὴν πόστα; —κα. Σπ. Ἀλμ. Ἀέρο. Πῶς δὲν ἀκούγεσαι τόσον καιρό; Ζεῖς; —κα. Φρ. Βερ. Ληζούρι. Κίτι θὰ μᾶς στείλεις μὰ ἀκόμα οὔτε τὸν τίτλο δὲν ξέρουμε. Ἐλπίζουμε πὸς δὲ θάρρησῃ.—κα. Δ. Δ. Ἀκόμα δὲν τὴν εἶδαμε τὴ Μαργαρίτα Στέρφα· τὸν κα. Σινόπουλο. Φυσικά, ἂμ, τὴ δοῦμε θὰ γράψουμε τὰ δέοντα.

οντας ἔκαμε νὰ πεταχτῇ ὅζω, καὶ ἡ μάννα τῆς πρόφαξε νὰ τὴν ἀρπάξῃ πὸς τὸ μανίκι τῆς.

— Στάς' ἀρῇ, τρελλή, πὸς πᾶς ὅζω τέτοια ὦρα; σὲς πάνου καὶ κοιμήσου γλήγορα! μάννα σ' εἶμαι καὶ δὲ θὰ σκουζῶ καὶ ὅλας καὶ δὲ θὰ μαλώσω, σὰν εἶμαι στεναχωρημένη; ἄσε με νὰ φωνάξω καὶ θὰ μ' περάσῃ τὸ μεράκι!

— Δῶ θὰ κοιμηθῶ καὶ ἐγὼ ἀντάμα—τῆς εἶπ' ἡ Λενιώ, σκουπίζοντας τὰ μάτια τῆς.

— Πάνω σὺ θὰ πᾶς, στ' ἀνώγι... Δὲν κάνει, ἀρῇ, κορίτσι πρᾶμα νὰ κοιμηθῇς δῶ μπροστά στὸ μουσαφίρη, νὰ πᾶ νὰ βγῇ τὴ νύχτα γι' ἀνάγκη του καὶ νὰ σὲ δῇ γδυμένη ξαπλωμένη... Ἄσε πάνου!

— Μοναχὴ; δὲν πάω φοβάμαι!

— Τί φοβάσαι, παλαθῇ; τὸ σκαλικάντζαρο; ἄσε χάσ' γρήγορα! Γὼ θὰ μείνω δῶ γιὰ νὰ μὴ θέλ' τίποτες τὸ παλλικάρη.

— Γιὰ μὲνα μὴν κανετε καυγᾶ—φώναξ' αὐτὸ πὸς τὸ κρεβάτι τοῦ τᾶρα σὲ λίγο θὰ σῶσω τὸ φῶς καὶ ὦρα καλὴ σας! Οὔτε κανονιὲς δὲ μὲ ξυπνᾶνε· κοιμηθῆτε ξέγνοιαστες καὶ δὲ σὲς χρειάζουμε!

(Στ' ἄλλο φύλλο τελιώνει)

Judas Errant.